

קרית טבעון | צילום: נאוה סבד

זיקה

אהבת המולדת והקשר בין עם ישראל לארצו

מעין חרוד | צילום: עליזה פרוכטמן

”וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם

לֵךְ לֵךְ

מֵאֶרֶץ

וּנְמוּלַדְתָּ

וּנְבִית אֲבִיךָ

אֶל הָאָרֶץ

אֲשֶׁר אֲרָאָה.”

שבילי
עצמות

בראשית, פרק יב, פסוק א

עושים עצמות

אלוף-משנה
א'

מפקד יחידות הבקרה
חיל האוויר

כדי הלוי דבקות במשימה וחתימה לניצחון ומשחרר את לוט ואת משפחתו. כשאברהם חוזר לביתו לאחר הניצחון, אחד המלכים מבקש להעניק לו חלק מהשלל, וגם כאן אברהם מפעיל את ערכי טוהר הנשק והמשמעת ומסרב בתוקף לקבל תמורה כלשהי.

בכל סיפורי אברהם אפשר לזהות בנקל את ערכי צה"ל השונים, כך בהכנסת האורחים וכך בניהול משא ומתן על השמדת העיר סדום. **לעיתים אנו סבורים כי ערכי צה"ל השונים נועדו בעיקר לשדה הקרב או מתחדדים שם. אני סבור כי מימוש ערכי צה"ל בשגרת השירות הוא אתגר חשוב מאוד לחיילים ולמפקדים.** האם בכך שאני מחפה על חייל שמעיד אני מפעיל את ערך הרעות? או לְחִלופין אבחר בערך האמינות?

ערכי הדבקות במשימה והחתימה לניצחון ברורים מאוד בשדה הקרב, אך האם אנו מתייחסים לערכים הללו במשימות היום-יום או שאנחנו מוותרים לעצמנו? האם אני כחייל בצה"ל לבוש באופן תקני? האם ברכבת אני מניח את הרגליים על המושב? האם בהתנהלותי במרחב הציבורי אני מפעיל את ערך הדוהמה האישית, ומבין כי אני מייצג את צבא ההגנה לישראל?

ללא ספק, ערכי צה"ל בשדה הקרב באים לידי ביטוי באופן מובהק ותדיר, אך פעולה לאור ערכי צה"ל בשגרת חיינו תשפר אותנו כפרטים, כצבא וכאומה ותכין אותנו למלחמה.

אברהם פורץ לתודעה בהיותו בן 75, עת נצטווה לעזוב את ארצו ואת מולדתו וללכת אל הארץ המובטחת. אברהם לוקח עימו את אשתו ואת אחיינו (לוט) והם יוצאים למסע לארץ ישראל.

אברהם מממש את ערכי צה"ל הלכה למעשה, ואף נדרש להתמודד עם המתח הנוצר לעיתים בין הערכים השונים ולהכריע ביניהם. בשל הרעב בארץ אברהם ושרה יורדים למצרים, ובדרכם הם נתקלים במחסום מצרי. אברהם מבקש משרה שתאמר שהיא אחותו מכיוון שחשש שיהרגו אותו וייקחו אותה (המצרים הקפידו על איסור "אשת איש"). ברור לנו שאברהם שומר על ערך האמינות, אך עם זאת בשל תמונת המצב העדיף את ערך חיי האדם ושיקר לחיילי המחסום.

באותה התקופה מתנהלת מלחמת עולם במרחב המזרח התיכון (ארבעת המלכים נגד חמשת המלכים). לאברהם נודע כי לוט ומשפחתו נפלו בשבי, והוא פועל על פי ערך הרעות, ומוביל קומץ לוחמים שרודפים עשרות קילומטרים אחרי צבא מסודר, תוך

בימים אלה שבהם צה"ל שותף במאמץ הלאומי להתמודדות עם נהיף קורונה, אנו חיילי צה"ל מניחים לפרק זמן את תפקידנו הצבאי מקצועי שאליו הוכשרנו ונרתמים "כתף אל כתף" (במרחק שני מטרים) לסיוע במשימה הלאומית ולתמיכה בעורף האזרחי. כושר פעולתו של צה"ל מורכב מהיכולת האישית של כל אחד מאיתנו בתחום העיסוק הייחודי שלו, אך עוצמתו מתקבלת משילוב כלל המרכיבים לכוח הפועל בתיאום ובשיתוף פעולה.

בתקופה זו במעגל השנה, אשר מתחילה עם חג הפסח, ממשיכה ביום השואה והגבורה, יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל, יום העצמאות ומסתיימת ביום ירושלים, אנו מציינים אירועים מעצבים שהתרחשו בהיסטוריה של עם ישראל. תושייתו של העם שלנו מתגלה באירועים אלה. הישרדותו ומלחמתו לקיום עצמאי כעם לאורך הדורות באה לידי ביטוי בשילוב של פעולות הפרט במאמץ הלאומי לנוכח אתגרי התקופה.

ביום העצמאות הקרוב טקס הדלקת המשואות השנתי ייערך באופן שונה, דגלני צה"ל לא יצעדו במתכונת הרגילה על הרחבה בהר הרצל, בשל מגבלות התקופה. **כולנו נניף מהמרפסות את דגלי ישראל ובכך נמשיך לבטא את השמחה ואת אהבת העם והארץ, את הסולידריות החברתית ואת התודה לחיילות ולחיילי צה"ל.**

כמו בימי אברהם אבינו, כל אחד מאיתנו כיחיד תורם למשימה הלאומית ויוצר את האחדות והעוצמה הישראלית שבהן אנו האים כבר 72 שנים - ויש על מה!

הפנייה הראשונה אל אברהם אבינו "לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" היא "פקודת המבצע" הראשונה של העם היהודי. המשימה הניתנת לאברהם, אבי האומה, היא קריאה לפעולה פרטית לקראת יצירת תשתית לכינון עם ישראל בארץ ישראל. המוטיב החוזר בפנייה זו הוא השימוש בלשון אישית: "לך מארצך וממולדתך", אך ברור שמדובר בהרעין הראשוני לקראת משימה לאומית היסטורית רחבה יותר, הדורשת מעורבות של רבים. מימי אברהם אבינו ועד ימינו, השילוב המתמיד בין האחריות הביצועית האישית לצד החיבור לאתגרים הלאומיים של עם ישראל, מאפשר יכולת עמידה באתגרים מבחינה מקצועית, מבצעית ומורלית.

חיילי צה"ל ומפקדין, שנות עצמאותנו אינן ברורות מאליהן. לכל דור ודור יש המסע שלו - הסיפור של אברהם בהעמדה אחרת, עם בעלי תפקידים שונים ועם גורמים אחרים לחוסר הוודאות, עם מנהיגים ושליחים אחרים שעליהם מוטלת המלאכה להוביל, לעמוד במשימות למרות הקשיים ולממש ייעוד שהוא גדול מהם.

עכשיו תורכם!

ביום העצמאות הזה זו המשמרת שלנו!

בימים אלו שבהם מלאו 72 שנות עצמאות למדינת ישראל עם ישראל מתמודד עם אתגר חדש, שונה, לא צפוי ולא ברור. זוהי שעה שבה עלינו לצאת מאזור הנוחות, לקבל עלינו את האחריות, לשנות ולהשתנות כדי לממש את הייעוד של צה"ל ולהגן על מדינת ישראל - הארץ המובטחת.

פסוק קצר אחד, ציווי, המגלם בתוכו את כל הסיפור של עם ישראל מראשית דרכו ואת הסיפור של מדינת ישראל כבר 72 שנה.

את שיחת הפתיחה שלי בכל מחזור צוערים בקורס הקצינים אני פותח בפסוק הזה. זה פסוק שמגדיר מהי שליחות, מהי מנהיגות. מה שנדרש מאברהם נדרש מצה"ל וממפקדיו בכל שנותיה של הארץ הטובה שלנו:

לצאת מאזור הנוחות למסע לעבר יעד לא ידוע ולעיתים לא ברור, כדי להגשים ייעוד שהוא גדול ממך, להוביל אנשים תחת איזודאות לעבר מטרה שאתה לא בהכרח רואה, בוודאי לא כאן ועכשיו. ועדיין הציווי הוא "לך-לך!" אתה עוזב את המוכר והטוב, אתה מקריב אבל עושה גם בשבילך.

המיליד
עושה
המפתח
שלום לך ארץ נהדרת
מילים: אילן גולדהירש
לחן: סטיבן גודמן

את זמר הפלגות נשיר נא למזכרת,
אפל, אפל הנאדי: המשמר, הכן!
הלכה, הלכה פלגה בלילה בשרשרת,
הלכה פלגת שדה לאש ולמוגן.

חפי לנו, ארצי, במשעולי הריף,
חפי לנו בשדות הלחם הרחבים!
את שלום המחרשה נשאו לך בחוריה,
היום הם לך נושאים שלום על הרזבים.
...

כי לא נשוב אָחור, ודרך אין אַחֶרֶת,
אין עם אֲשֶׁר יִסּוּג מִחִפְּרוֹת חַיֵּיו.
הלכה, הלכה פלגה בלילה בשרשרת,
פִּנְיָהּ, מוֹלֶדֶתִי, הוֹלְכִים אִתָּם בְּקָרְבִּי!

שבילי
עצמאות
1938

עבודת הכפיים לשם בניין הארץ היא אבן יסוד לביסוסה של חברה איתנה ושוויונית. ערכי העבודה החקלאית בארץ (וכל מה שהם מייצגים) לצד ההגנה הביטחונית עליה הם שני העוגנים החשובים ביותר בעיני להבטחת קיומנו כאן.

זכינו להיות דור ההמשך. הדור שנולד לתוך מדינה שהיא עובדה ברורה ויציבה. אך בזמן שנדמה שהמדינה עצמה שרירה וקיימת, החברה הישראלית עודנה בעיצומו של תהליך התגבשות: פיצול והתלכדות לסירוגין, חיבור ופירוק, חשדנות מול בניית אמון. ביולי 2006, בזמן מלחמת לבנון השנייה, הגעתי הביתה, ליקנעם המושבה, להפוגה קצרה. יצאתי לשאוף אוויר בהרים כאשר לנגד עיניי נחת מטח טילים על שדות העמק.

הרגע הזה נצרב עמוק בתודעה שלי כאדם וכמפקד: אומנם הלחימה מתרחשת עמוק בשטח לבנון, אך אנו באמת מהנים על הבית!

הבית הוא מדינה מורכבת ונפלאה, אני לוחם כתף אל כתף עם האחים שלי - עם אמיר מתל אביב, עם איוב מעוספייה, עם טוביה מקשת, עם דוד מתקוע ועם ארז מקיבוץ אילון. גורלנו משותף, האחריות מוטלת על כתפי כולנו, לא רק לביטחוננו של הבית, אלא גם לבניינו, לזהותנו, לצביונו, ולאופי החברה שתחיה בו. ברגעי הלחימה הדברים פשוטים - כולנו מאוחדים ומסתערים קדימה, אך חשוב לזכור שעלינו להיות מאוחדים גם ברגעי השגרה - כשנוטעים עצים, כשעגלות נולדות וכשתוקעים עוד יתדות של אוהלים.

"עברתי בארץ תקופה רבת הוד ומעש, תקופת בניין המדינה, בניית אדם יהודי, שונה מזה שהיה בגולה. תקופה שבה הייתה עבודת הכפיים ערך עליון. אם כי הייתי עדיין ילדה קטנה, אני זוכרת עד היום את הרטט שעבר בי למראה כל עץ שנקלט, כל עגלה שנולדה, כל אוהל ואחר כך כל צריף שהוקם.

איך לנגד עינינו ובעמל כפינו הופכת ארץ ביצות ושממה לגן פורת, איך מתגבשת חברה חדשה המבוססת על שוויון, עבודה עברית ועזרה הדדית. אז קמו הקיבוצים והמושבים בארץ. אך יותר מכול השאיר עליי רושם אותו ליל, 29 לנובמבר 1947, בו נפלה ההכרעה באו"ם לזכות הקמת מדינת ישראל".

שרה בשן, 1985

שרה בשן הייתה דמות ייחודית וחזקה. חלוצה, חקלאית, הקימה וניהלה את הבנק ביקנעם (בתקופה שבה זה היה יוצא דופן שאישה תכהן במשרה שכזו). בעלה, יהודה בשן, הקדיש את חייו למערכת הביטחון בתפקידים בכירים בשב"כ. היא הייתה סבתי, אך לא הכרתי אותה. היא נפטרה מעט לאחר שנולדתי. הבית שבו נולדתי וגדלתי, ביתה הוא. המשק החקלאי-ציוני פועל עד היום בידי אבי.

עושים עצמאות

אלוף
אמיר ברעם

מפקד פיקוד הצפון

השיר "זמר הפלוגות" נכתב על ידי נתן אלתרמן בשנת 1938 לבקשתו של יצחק שדה, מייסד "פלוגות השדה" (פ"ש) של ארגון "ההגנה" והמפקד הראשון של הפלמ"ח. השיר יועד להיות המנון ללוחמי הקו הראשון של הימים ההם. אלתרמן נענה לאתגר וחיבר את "זמר הפלוגות", שהפך לאחד משירי הלכת הרשמיים של צה"ל ולאחד השירים המושרים ביותר בארץ במשך שנים, שיר המעלה את המורל, ומפיח גאווה ואמונה בצדקת הדרך.

מדינת ישראל וצה"ל מציינים 72 שנים להקמתם. אומנם השיר נכתב עוד לפני קום המדינה, אך גם בחלוף השנים הרבות, נראה כי הוא מתאים ורלוונטי לימינו. **"פָּנִיךָ, מוֹלְדָתִי, הוֹלְכִים אִתָּם בְּקֶרְבִּי" - מילים המבטאות רוח התגייסות, אהבת הארץ, שליחות ומסירות. את כל אלה אני פוגש בכל מקום שבו אתם נמצאים - מפקדי פיקוד הצפון וחייליו וצבא ההגנה לישראל כולו, לאורך השנה ובתקופה מאתגרת זו בפרט, שבה אנו מתמודדים מול איום התפשטות נגיף קורונה.**

השנה, ביום העצמאות ה־72 למדינת ישראל, יתקיים טקס הדלקת המשואות הממלכתי בצורה שונה ומצומצמת ללא קהל. במסגרת הטקס המסורתי, דהלי המדינה וצה"ל יעברו למשמרת פיקוד הצפון ויהיה זה אך סמלי בעבורנו להמשיך ולעמוד על המשמר, תוך שימור הכשירות המבצעית למלחמה, מימוש ייעודנו בהגנה על גבולותיה הצפוניים של מדינת ישראל וסיוע למאמץ האזרחי, ככל שנידרש.

אומרים ישנה ארץ
מילים: שאול טשרניחובסקי
לחן: נעמי שמר

בעבור הלוחם, הפלוגה הייתה הכול, גם במלחמות ובטח בעיתות שגרה. התוצאה הייתה תלויה בעוצמתה של הפלוגה, בשדות האימונים ובהליכה לקרב. גם כיום, אם נביט היטב, הדברים זהים, מה שקורה בתוך הפלוגה הוא משפחתי, אינטימי, הפלוגה היא עמוד התווך של הלוחם, ומהווה את מקור השייכות, מייצרת זיקה וממשיכה להעצים את הרוח. כשיש אווירה טובה בפלוגה, יש אווירה טובה ללוחם. כשטוב בפלוגה - טוב ללוחם. כשהפלוגה מבינה לשם מה אנו כאן, אז גם הלוחם יבין לשם מה הוא נלחם. כמאמר השיר "פניך מולדתי הולכים איתם בקרב" - אנחנו כאן לשם ביטחון המולדת.

יום העצמאות הוא זמן לזכור מה היה קורה אם לא היו לנו 72 שנים של עצמאות, ובמקום להסתכל על חצי הכוס הריקה ולומר שהם היום המצב איננו אידיאלי, יש לשמוח על מה שיש - עצמאות במדינתנו. בייחוד בתקופה זו, תקופה שבה כולנו נמצאים באי־ודאות, דווקא תקופה זו מחדדת את סדרי העדיפויות בחיינו, מחדדת מה חשוב ומה חשוב פחות, מלמדת אותנו שצריך להעריך את הדברים הטובים שעד היום נראו לנו כמובנים מאליהם.

"הצבא הוא כבר לא פרה קדושה."
"לוחם סייבר תורם למדינה הרבה יותר מלוחם בצנחנים."
"הצבא הוא הוף מיושן שכבר לא מתכתב עם אורח חיים אזרחי."
"כבר אין מלחמות קיום, כל מי שבוחר לשרת שירות קרבי זה לא מתוך שליחות אלא עניין של לחץ חברתי."
"רק הדתיים מתהייסים לקרבי."
"זה שאני לא קרבי לא אומר שאני לא ערכי."
משפטים אלה נשמעים לעיתים ברחבי הארץ וחלק מהציבור מאמין כי המדינה השתנתה ואיתה גם חשיבות השירות הקרבי. כשאני התהייסתי לצבא, לא לפני זמן רב, הכול היה ברור, הרבה יותר מוסכם. אם אתה יכול לשרת כלוחם, אין תירוצים - תהיה לוחם.

עונשים
עצמאות

סגן-אלוף
איתמר מיכאלי

מפקד גדוד רומח
חטיבה 7

השיר "זמר הפלוגות" מגולל מבחינתי את דרכם של בני דור תש"ח ואת דרכנו כעם בתקופת תקומתה של מדינת ישראל. **השיר מזכיר לי שיחה שקיימתי עם סבי, איתק (יצחק) רגב ז"ל, עת ישבנו בביתו בעכו ושיחקנו שחמט. באותה השיחה שאלתי את סבא מהיכן**

שאב את הכוחות להילחם בשורותיה של חטיבה 7 בקרבות לטרון ושחרור הגליל (מבצע "חירם") במלחמת העצמאות, זאת לאחר שכבר לחם גם בקרבות הישרדות ונקם בשורות הפרטיזנים בבלארוס, בתקופת מלחמת העולם השנייה. סבי, שאיבד את הוריו ושניים מאחיו במלחמה ההיא, חיך אלי ברוגע והסביר כי להבדיל מהקרבות בשורות הפרטיזנים, שבהם חיפש נקמה, בקרבות בארץ הייתה לו הזכות להילחם על הקמתה ועל עצמאותה של מדינת ישראל, כמקלט לעם היהודי.

כמו אז כך היום, בשירותנו אנו, מפקדי חטיבה 7 וחייליה וגדוד 75 בפרט, כמו כלל חיילי צה"ל ומפקדיו מקיימים את צוואתם של בני דור תש"ח. הם הבינו עוד בשעתם שלצד בניין הארץ אנו נדרשים לעמוד על המשמר ולדאוג שעם ישראל יישאר עצמאי בארצו.

איזה מקום בארץ מייצג
בעבורכם תחושה של מולדת?

חשבו על חוויה צבאית
שהשפיעה על הקשר
שלכם לארץ?

אומרים
"שהאדם תבנית נוף מולדתו..."
באיזה אופן המקום
שבו גדלתם השפיע
על מי שאתם?

מה צאם פה